

Szolnok Városi Óvodák- Székhely (Szapáry utcai Óvoda)

GONDOLATOK AZ ÖNÁLLÓSÁGRA NEVELÉSRŐL

Készítette: Kindernay Dóra
óvodapedagógus

Szolnok
2018.

„Az önállóságra nevelés **nem** arról szól, hogy megtanítod a gyereket,
amire **még nem képes**, hanem, hogy **nem** teszed meg helyette, amire **ő is képes**”

Manapság egyre jobban előtérbe kerül az önállóságra nevelés, melynek nehézségét abban látom, hogy a gyermekek nem egyformák. Felmerülhet bennünk a kérdés, hogy mit is jelent az önállóságra nevelés és vajon hogyan is kezdjük el ezt a mindennapokban.

Úgy gondolom már csecsemőkorban is szükséges, hogy a gyermekben kialakuljon bizonyos önállóságra való hajlam. A gyermekek születésüktől fogva sírással jelzik igényeiket. Ez még ösztönszerű, hiszen eleinte az édesanyáknak kell tudniuk mit is szeretne kisbabájuk. Vajon éhes, vagy szomjas, vagy csupán magányos a kiságyban és gyengédség után vágyik? Bár a csecsemő, még ha ösztönösen is, de rájön, ha sír előbb- utóbb megkapja, amit akar, tehát így jelzi igényét.

Kezdetben sok nehézséggel kell megküzdeni, de csak ez által szép folyamatosan tud kialakulni az önállóság a gyermekben. Természetesen ez rengeteg türelmet és figyelmet igényel. Szüleinktől az évek során sokat halljuk: "légy önállóbb, old meg", hiszen sokszor a türelmükkel játszunk apró dolgok miatt is.

Az önállóságra nevelést a gyermek fejlődésének, korának megfelelően kell kialakítanunk. Egy bölcsődés korútól még hiába kérem, hogy kösse be a cipőjét önállóan, nem sok sikerrel járok, de apróbb, korának megfelelő feladatokkal elérhetem céljaim. Sok szülő félti, sajnálja gyermekét és nagyon sok dolgot megcsinál helyette. A probléma, hogy a gyermek megszokja, hogy „anya mindenben segít” és később egyszerű rutin feladatokat sem tud elvégezni, illetve döntéseket sem tud meghozni önállóan. Az önállóságra nevelésnek pedig épp ez a lényege.

A mai rohanó világban a szülők megoldanak dolgokat a gyermekek helyett, éppen azért, mert sietnek. Semmire nincs időnk, kapkodunk. Az óvodában nem várják meg, hogy a gyermek önállóan átöltözzön, holott erre már képesnek kell lennie egy 4-5 éves korúnak. Mindennapi rutin feladatokat meg kellene tudniuk oldani. Azáltal, hogy helyettük megoldjuk nem alakul ki az önállóságuk.

Természetes az is, hogy a szülő nem szeretné látni, hogy a gyermek csalódott és valamit nem tud megoldani, de először mindenképp meg kell várnunk, hogy megpróbálja. Beláthatjuk, ha kis korban nem kezdjük meg az önállóságra nevelést, kamaszkorban már súlyos problémákkal állhatunk szemben és ekkor már biztos,

hogy csalódottnak fogjuk látni a gyermeket és kudarcai által rájövünk, bárcsak kis korában picit szigorúbb és következetes lettem volna.

Fontos, hogy eleinte a szülő megmutassa, hogyan kell például felvenni a pizsamát, felhúzni a csizmát, fogkrémet tenni a fogkefére. Beláthatjuk ezekre nem képes egy kisgyermek önállóan anélkül, hogy megmutatnák neki. Biztatni kell és mindenképpen megdicsérni a napi feladatok elvégzése után, hiszen ez által elősegítjük egészséges önbizalmának kialakulását is. Sajnos könnyű túlzásokba esni, így csak az elvégzett feladatokért dicsérik, amikor tényleg látjuk a fejlődést, vagy az igyekezetet.

Biztos vagyok benne, hogy a szülő részéről ezek a tevékenységek eleinte borzasztó nagy türelmet és visszafogottságot igényelnek, de lássuk be a későbbiekben az általuk befektetett munka megtérül. Motiválni kell a gyerekeket, először apró feladatokkal, hogy örömmel végezzék a rutin tevékenységeket.

A gyermek kora előrehaladtával, számára egyre bonyolultabb feladatok végzésére lesz képes, melyet korábban a szülők koordináltak. Segíteni minden korban lehet, de érdemes megfigyelni, hogy önállóan meddig jut. Az önállóságra nevelést tehát már pici korban el kell kezdeni.

Tapasztalatból mondhatom, hogy komoly feladatot jelent az óvodáskorú gyermekek számára az evőeszköz és a ceruza fogásának helyes használata. Meg kell tanítani őket erre, maguktól nem tudják megoldani. Sajnos a szülők türelme hamar elfogy, az óvodában segítjük, figyelmeztetjük a gyermekeket, de ezt otthoni légkörben sem szabad elhanyagolni. Folyamatos kontroll alatt kell tartani. A befektetett munka hamar megtérül, mert rutinná válik a gyermeknél, de ehhez fontos a szülői következetesség is. Vannak alapvető dolgok, melyeket a szülőnek kell megtanítani, hiszen a család az első szocializációs tér.

Szerencsére előfordulnak kirívóan jó példák is, amikor megdöbbenünk, hogy a gyermek, napról napra fejlődik, önállóan próbálkozik rutin feladatokkal és sikerrel megoldja azt.

A papírzsepkendő használata, vagy a cipő bekötése szintén elemi probléma. Itt ismét kiemelném a család, mint első szocializációs tér jelentőségét. Ezek a feladatok is az önállóság részét kell, hogy képezzék.

Végezetül szeretném összegezni, hogy az önállóságra nevelés borzasztóan összetett feladat. Egy kisgyermek rengeteg időt és türelmet igényel. Szülőként kötelesek vagyunk mindent megtenni annak érdekében, hogy a gyermekünk önálló egészséges kamasszá, a későbbiekben pedig felnőtté válhasson.

Az út rögös, de a társadalomba való beilleszkedés alapvetően a kiskori szocializációval és önállóságra neveléssel valósulhat meg. A gyermeknek tudnia kell, hogyan illeszkedjen be a társadalomba, tudnia kell önálló döntéseket hoznia. Ennek megvalósulása érdekében pedig a szülőknek tudniuk kell meddig foghatják a gyermek kezét és mikor jön el az idő, amikor hagyni kell, hogy „boldoguljon”.